

delegatski obveščevalec

Gradivo za prilogo pripravlja INDOK Center Domžale

Domžale, 20. december 1980 – Št. 13

Tudi v Domžalah:

POTREBNA BO SPREMEMBA

Znano je, da so v razpravi dopolnila k ustavi SRS in SFRJ, s katerimi uresničujemo Titovo pobudo o kolektivnem vodenju in odgovornosti. Skupščina občine Domžale je na svojih zasedanjih dne 8. in 9. januarja sprejela sklep, da se začne postopek za spremembo občinskega statuta.

Skladno s spremembami ustave je namreč potrebno uskladiti tudi določila statuta občine, ki se nanašajo na kolektivno vodenje in odgovornost organov Skupščine občine in trajanje mandatov funkcionarjev SO.

Razprava o ustavnih amandmajih in spremembah bo tekla istočasno do konca januarja 1981.

USTAVNI AMANDMAJI
TI USTAVNI AMANDMAJI SO SESTAVNI DEL USTAVE SR SLOVENIJE IN ZAČNEJO VELJATI Z DNEM NJIHOVE RAZGLASITVE

AMANDMA I

1. Vsi organi oblasti in samoupravljanja ter drugi nosilci samoupravnih, javnih in drugih družbenih funkcij zagotavljajo v okviru svojih pravic, dolžnosti in odgovornosti, uresničevanje interesov delavskega razreda in vseh delovnih ljudi v družbenoekonomskih in političnih odnosih socialističnega samoupravljanja, zlasti pa v delegatskem sistemu, in tudi pogoje za uresničevanje pravic, obveznosti in odgovornosti delovnih ljudi in občanov v samoupravnih in drugih organizacijah in skupnostih in v družbenopolitičnih skupnostih.

Organizacija, sestava in način dela kolektivnih organov oblasti in samoupravljanja se urejajo tako, da se zagotavljajo kolektivno delo, odločanje in odgovornost ter enakopravnost članov teh organov pri uresničevanju njihovih pravic, dolžnosti in odgovornosti, določenih z ustavo oziroma statutom in zakonom.

Vsak član kolektivnega organa je osebno odgovoren za svoje delo in v skladu s svojimi pravicami in dolžnostmi za delo in odločitve tega organa.

Vsak član kolektivnega organa, ki je pooblaščen, da sodeluje pri delu drugih organov in teles, mora po načelih delegatskega sistema ravnati v skladu s pooblastili, smernicami in stališči tega organa.

Vsi organi oblasti in samoupravljanja in drugi nosilci samoupravnih, javnih in drugih družbenih funkcij morajo izvrševati svoje pravice in dolžnosti tako, da je omogočeno uresničevanje družbenega nadzorstva nad njihovim delom.

2. S tem amandmajem se dopolnjujejo določbe 1. točke II. poglavja II. dela ustave SR Slovenije.

AMANDMA II

1. Voljeni in imenovani funkcionarji in drugi nosilci samoupravnih, javnih in drugih družbenih funkcij, za katere tako določajo ustava, statut ali zakon, se volijo oziroma imenujejo za dobo do štirih let, če za posamezne izmed njih ustava ne določa drugače.

Voljeni in imenovani funkcionarji in drugi nosilci samoupravnih, javnih in drugih družbenih funkcij, za katere tako določajo ustava, statut ali zakon, so lahko izvoljeni oziroma imenovani za isto funkcijo največ dvakrat zaporedoma, če za posamezne izmed njih ustava ne določa drugače.

Dolžino mandatne dobe in omejitev ponovne izvolitve oziroma imenovanja izvoljenih in imenovanih funkcionarjev in drugih nosilcev samoupravnih, javnih in drugih družbenih funkcij, za katere tako določajo ustava, statut ali zakon, določajo ustava oziroma v skladu z ustavo statut, zakon ali poslovnik skupščine družbenopolitične skupnosti.

Dolžino mandatne dobe nosilcev pravosodnih funkcij in družbenega pravobranilca samoupravljanja in možnost njihove ponovne izvolitve oziroma imenovanja ureja zakon.

2. S tem amandmajem se nadomesti 182. člen ustave SR Slovenije.

AMANDMA III

1. Predsedstvo republike sestavlja sedem članov, ki jih volijo občinske skupščine in skupščine skupnosti občin kot posebnih družbenopolitičnih skupnosti, ter predsednik centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije in predsednik republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, ki sta člana predsedstva republike po položaju.

Člani predsedstva republike so izvoljeni, če je za listo kandidatov za člane predsedstva glasovala večina vseh delegatov v dveh tretjinah občinskih skupščin ter skupščin skupnosti občin kot posebnih družbenopolitičnih skupnosti.

2. Predsednika predsedstva republike voli skupščina SR Slovenije izmed izvoljenih članov predsedstva.

Predsednik predsedstva republike se voli za eno leto in je lahko največ dvakrat zaporedoma izvoljen za to funkcijo.

Postopek in način volitev predsednika in članov predsedstva republike določa zakon.

3. S tem amandmajem se nadomestijo prvi, tretji in četrti odstavek 383. člena ustave SR Slovenije ter dopolnita 335. in 350. člen ustave SR Slovenije.

AMANDMA IV

1. Za predsednika izvršnega sveta ne more biti ista oseba izvoljena dvakrat zaporedoma.

Člani izvršnega sveta, republiški sekretarji in drugi z zakonom določeni republiški funkcionarji, ki vodijo republiške upravne organe, so lahko največ dvakrat zaporedoma izvoljeni oziroma imenovani na isto funkcijo.

2. Izvršni svet odloča z večino glasov vseh članov.

3. S tem amandmajem se nadomestijo peti in šesti odstavek 394. člena in drugi odstavek 397. člena ustave SR Slovenije.

AMANDMA V

1. Ustavno sodišče sestavlja devet sodnikov.

Sodnike ustavnega sodišča voli na predlog Predsedstva republike Skupščine Socialistične republike Slovenije za osem let in po preteku te dobe ne morejo biti ponovno izvoljeni.

2. Predsednika ustavnega sodišča voli skupščina Socialistične republike Slovenije izmed sodnikov na predlog Predsedstva republike za eno leto in je lahko največ dvakrat zaporedoma izvoljen za to funkcijo.

3. S tem amandmajem se nadomestita prvi in drugi odstavek 425. člena ustave SR Slovenije:

OSNUTEK AMANDMAJEV

k ustavi SFRJ

TI AMANDMAJI SO SESTAVNI DEL USTAVE SFRJ IN ZAČNEJO VELJATI Z DNEVOM NJIHOVE RAZGLASITVE

I. AMANDMA

1. Vsi organi oblasti in samoupravljanja ter drugi nosilci samoupravnih, javnih in drugih družbenih funkcij zagotavljajo v okviru svojih pravic, dolžnosti in odgovornosti uresničevanje interesov delavskega razreda in vseh delovnih ljudi v družbenoekonomskih in političnih odnosih socialističnega samoupravljanja, zlasti pa v delegatskem sistemu, in pogoje za uresničevanje pravic, obveznosti in odgovornosti delovnih ljudi in občanov v samoupravnih in drugih organizacijah in skupnostih in v družbenopolitičnih skupnostih.

Organizacija, sestava in način dela kolektivnih organov oblasti in samoupravljanja se urejajo tako, da se zagotavljajo kolektivno delo, odločanje in odgovornost ter enakopravnost članov ter organov pri uresničevanju njihovih pravic, dolžnosti in odgovornosti, določenih z ustavo oziroma statutom in zakonom.

Vsak član kolektivnega organa je osebno odgovoren za svoje delo in v skladu s svojimi pravicami in dolžnostmi za delo in odločanje tega organa.

Vsak član kolektivnega organa, ki je pooblaščen, da sodeluje pri delu drugih organov in teles, mora v soglasju z načeli delegatskega sistema ravnati v skladu s pooblastili, smernicami in stališči tega organa.

Vsi organi oblasti in samoupravljanja ter drugi nosilci samoupravnih, javnih in drugih družbenih funkcij morajo izvrševati svoje pravice in

dolžnosti, tako da je omogočeno uresničevanje družbenega nadzorstva nad njihovim delom.

2. S tem amandmajem se dopolnjujejo določila I. oddelka II. poglavja drugega dela ustave SFRJ.

II. AMANDMA

1. Voljeni in imenovani funkcionarji ter drugi nosilci samoupravnih, javnih in drugih družbenih funkcij, za katere tako določa ustava, statut ali zakon, se volijo oziroma imenujejo za čas do štirih let, če ni za posamezne izmed njih z ustavo drugače določeno.

Voljeni in imenovani funkcionarji ter drugi nosilci samoupravnih, javnih in drugih družbenih funkcij, za katere tako določa ustava, statut ali zakon, so lahko izvoljeni oziroma imenovani največ dvakrat zaporedoma za isto funkcijo, če ni za posamezne izmed njih z ustavo drugače določeno.

Trajanje mandata in omejitev ponovne izvolitve oziroma imenovanja voljenih in imenovanih funkcionarjev ter drugih nosilcev samoupravnih, javnih in drugih družbenih funkcij, za katere tak o določa ustava, statut ali zakon, se urejajo z ustavo oziroma statutom ali zakonom v skladu z ustavo.

Trajanje mandata in možnost za ponovno izvolitev oziroma imenovanje

nosilcev pravosodnih funkcij in trajanje mandata in omejitev ponovnega imenovanja družbenega pravobranilca samoupravljanja se urejajo z zakonom.

2. S tem amandmajem se nadomešča 151. člen ustave SFRJ.

III. AMANDMA

1. Predsednik in podpredsednik skupščine SFRJ in predsednik zbora skupščine SFRJ se volijo za eno leto.

Predsednik skupščine SFRJ in predsednik zbora skupščine SFRJ se volita vsako leto iz druge republike oziroma avtonomne pokrajine.

Podpredsednik skupščine SFRJ ne more biti ponovno izvoljen za isto funkcijo med trajanjem mandata delegata v skupščini SFRJ.

2. S tem amandmajem se nadomešča 312. člen ustave SFRJ.

IV. AMANDMA

1. Predsedstvo SFRJ sestavljajo po en član iz vsake republike in avtonomne pokrajine, ki ga voli skupščina republike oziroma skupščina avtonomne pokrajine s tajnim glasovanjem na skupni seji vseh svojih zborov, in po položaju predsednik organa Zveze komunistov ugoslavije, določenega s statutom Zveze komunistov Jugoslavije.

2. S tem amandmajem se nadomešča 321. člen ustave SFRJ.

V. AMANDMA

1. Predhodni postopek predlaganja kandidatov za izvolitev predsednika in članov zveznega izvršnega sveta se izvede v Socialistični zvezi delovnega ljudstva Jugoslavije.

Za predsednika zveznega izvršnega sveta ne more biti izvoljena dvakrat zaporedoma ista oseba.

Člani zveznega izvršnega sveta so lahko največ dvakrat zaporedoma izvoljeni za isto funkcijo.

2. Po poteku dveh let od izvolitve predsednika in članov zveznega izvršnega sveta poda zvezni izvršni svet v okviru svojih pravic in dolžnosti zboroma skupščine SFRJ poročilo o stanju na vseh področjih družbenega življenja, o izvajanju politike in izvrševanju zveznih zakonov in drugih predpisov ter splošnih aktov skupščine SFRJ in o svojem delu in delu zveznih upravnih organov. Zbora skupščine SFRJ imata posebno razpravo o tem poročilu, ocenjujeta delo zveznega izvršnega sveta in odločata, ali se bosta izrekla za upnico predsedniku in članom zveznega izvršnega sveta.

3. S tem amandmajem se dopolnjuje drugi odstavek 348. člena, nadomešča drugi in tretji odstavek 349. člena in dopolnjujeta 358. in 359. člen ustave SFRJ.

VI. AMANDMA

1. Funkcionarji, ki vodijo zvezne upravne organe in zvezne organizacije in drugi funkcionarji, ki jih imenuje skupščina SFRJ, so lahko imenovani največ dvakrat zaporedoma za isto funkcijo.

2. S tem amandmajem se nadomešča drugi odstavek 366. člena ustave SFRJ.

VII. AMANDMA

1. Sodniki ustavnega sodišča Jugoslavije se volijo za osem let in ne morejo biti znova izvoljeni za sodnike tega sodišča.

Predsednik ustavnega sodišča Jugoslavije se voli izmed sodnikov tega sodišča za eno leto, vsako leto iz druge republike oziroma avtonomne pokrajine.

2. S tem amandmajem se nadomešča drugi odstavek 381. člena ustave SFRJ.

V Zavarovalni skupnosti Triglav so se začele priprave na volitve v organe upravljanja

VOLITVE V ZAVAROVALNI SKUPNOSTI TRIGLAV

Volitve so se pričele 1. decembra 1980, konstituiranje vseh organov upravljanja pa bo končano v maju 1981.

Po samoupravnih splošnih aktih je predviden takle potek volitev: Vsak zavarovanec – družbena-pravna oseba v skladu s svojim samoupravnim splošnim aktom – voli po enega delegata v konferenco delegatov na območju občine, kjer je sedež družbene pravne osebe. Zavarovanci volijo delegate v tisto konferenco delegatov v okviru posamezne rizične skupnosti, v kateri združujejo svoja sredstva po področju dejavnosti oziroma zavarovanih nevarnosti.

Občani in civilnopravne osebe volijo delegate na zboru zavarovancev v krajevni skupnosti. Zbor zavarovancev v krajevni skupnosti se konstituira tako, da izvolijo delovno predsedstvo, kandidacijsko in volilno komisijo.

Kandidate za delegate konference delegatov, ki jih izvolijo delavci družbenih pravnih oseb, predlagajo pristojne osnovne organizacijske sindikata.

Kandidate za delegate konference delegatov v krajevnih skupnostih predlagajo kandidacijske komisije, ki morajo svoje predloge uskladiti z ustreznimi organi SZDL v krajevnih skupnostih.

Konference delegatov na območju občine na prvi seji izvolijo po 3 delegate za zbor temeljne rizične skupnosti in delegate za organ samoupravnega nadzorstva v območni skupnosti.

Če skupno število delegatov za zbor posamezne temeljne rizične skupnosti ne doseže najmanjšega potrebnega števila delegatov (20), voli vsaka konferenca delegatov sorazmerno večje število delegatov.

Predsedniki sedanjih zborov delegatov temeljnih rizičnih skupnosti, na katerih izvolijo svoje organe in delegacijo za zbor delegatov temeljnih rizičnih skupnosti v območni skupnosti, na katerih izvolijo svoje organe in delegacijo za zbor delegatov temeljnih rizičnih skupnosti v območni skupnosti ter delegacijo za zbor delegatov rizične skupnosti.

Prvo zasedanje zbora delegatov območne skupnosti skliče sedanji predsednik zbora delegatov območne skupnosti, na katerem se zbor konstituira. Pred konstituiranjem zbora delegatov območne skupnosti se opravi kadrovska koordiniranje z ustreznim organom medobčinske konference SZDL za predsednika zbora delegatov in predsednika IO območne skupnosti.

Zbori delegatov temeljnih rizičnih skupnosti in zbori delegatov območnih skupnosti naj bi se konstituirali najpozneje do 28. 2. 1981.

Prvo zasedanje zborov delegatov rizičnih skupnosti skličejo sedanji

predsedniki zborov delegatov rizičnih skupnosti.

Zbori delegatov rizičnih skupnosti na prvem zasedanju izvolijo delegate za zbor delegatov zavarovalne skupnosti in za organ samoupravnega nadzora.

Prvo sejo zbora delegatov zavarovalne skupnosti skliče sedanji predsednik zbora delegatov.

Zbor se konstituira s tem, da verificira mandate in izvoli svoje organe.

Pred konstituiranjem zbora delegatov zavarovalne skupnosti se opravi kadrovska koordinacija z ustreznim organom RK SZDL za predsednika zbora in predsednika IO Zavarovalne skupnosti Triglav.

Zbori delegatov rizičnih skupnosti in zbor delegatov zavarovalne skupnosti naj bi bili konstituirani najpozneje do 31. 5. 1981.

Glede na to, da zavarovanci volijo delegate v tisto konferenco delegatov v okvirne posamezne rizične skupnosti, v kateri združujejo svoja sredstva po področju dejavnosti oziroma zavarovalnih nevarnosti, opravljamo pregled dejavnosti, ki spadajo v posamezne rizične skupnosti:

V industrijski rizični skupnosti se združujejo zavarovanci naslednjih področnih dejavnosti:

1. industrija in rudarstvo, razen: živilske industrije, proizvodnje pijač, proizvodnje krmil, proizvodnje in predelave tobaka;

2. gozdarstvo;

3. gradbeništvo;

4. trgovina, razen trgovine z živili;

5. obrt in osebne storitve, razen izdelave živil.

V kmetijski rizični skupnosti se združujejo zavarovanci naslednjih področnih dejavnosti:

1. kmetijstvo in ribištvo;

2. živilska industrija, proizvodnja pijač, proizvodnja krmil, proizvodnja in predelava tobaka;

3. trgovina z živili;

4. vodna gospodarstvo;

5. obrtna izdelava živil.

V prometni rizični skupnosti se združujejo zavarovanci naslednjih področij dejavnosti:

1. promet in zveze;

2. gostinstvo in turizem;

3. motorna vozila občanov.

Ob volitvah v Zavarovalno skupnost Triglav

NIČ VEČ CENTER ODTUJENE DENARNE MOČI

Razgovor z dipl. vet. Petrom Gubancem, vodjo menageške poslovne enote območne skupnosti Ljubljana, Zavarovalne skupnosti Triglav.

Pred sprejetjem ustave je zavarovalništvo delovalo na podjetniški način, kar pomeni, da je bila zavarovalnica odtujena center denarne moči in kot taka sama sebi za cilj.

Leta 1974 pomeni prelomnico, saj je zvezna ustava prinesla v vsebino dela zavarovalstva zahtevo, da se podružbi koncentracija premijskih sredstev. Šlo je torej za to, da z zbranimi sredstvi upravljajo tisti, ki ta sredstva združujejo; to je seveda v prvi vrsti združeno delo in seveda občani v krajevnih skupnostih. To podružbljanje je bilo doseženo, saj se prvi delegatski mandat te dni že izteka.

Kakšna je organiziranost?

Delegatska struktura ima torej dvoje občinskih konferenc zavarovancev, t. j. za Kamnik in Domžale.

Temeljno upravljalno strukturo predstavljajo občinske konference zavarovancev, ki so delegirane po gospodarsko-panožnem principu. Petero rizičnih skupnosti tvorijo:

- Industrijska rizična skupnost
- Prometna rizična skupnost
- Kmetijska rizična skupnost
- Rizična skupnost komunalnih in družbenih dejavnosti
- Rizična skupnost osebnih zavarovanj.

Kakšno je vsebinsko bistvo ustavne preobrazbe v zavarovalstvu?

Pri ustavni preobrazbi smo pojem rizika podredili dohodkovni soodvisnosti zavarovancev v rizični skupnosti. To je pomembna kvalitativna sprememba, ki je prinesla bistveno večjo stopnjo demokratičnosti v sistem zavarovalništva.

Kot strokovnjak s področja kmetijstva nam povejte kako urediti na tem področju ustrezno vprašanje zavarovanja?

V bistvu gre za zadevo, ki ni

V rizični skupnosti komunalnih in družbenih dejavnosti se združujejo zavarovanci naslednjih področij dejavnosti:

1. stanovanjsko-komunalna dejavnost;
2. finančne, termične in poslovne storitve;
3. izobraževanje, znanost, kultura in informacije;
4. zdravstveno in socialno varstvo;
5. družbenopolitične skupnosti, samoupravne interesne skupnosti in družbenopolitične organizacije;
6. premoženje občanov, razen kmetijskih in osebnih vozil.

V rizični skupnosti osebnih zavarovanj se združujejo življenjska zavarovanja in nezgodna zavarovanja.

čisto nova. Oblika gospodarske in zdravstvene zaščite domačih živali ponekod že poteka na temelju družbenega dogovora o gospodarski in zdravstveni zaščiti domačih živali in se je že lepo uveljavila.

Pri organiziranju tega - za gospodarstvo zelo pomembnega dela - sodelujejo vsi dejavniki s področja kmetijstva, kot so kmetijske zadruge oziroma obrti za kmetijsko kooperacijo, skupnosti za pospeševanje kmetijstva oziroma sklad za pospeševanje kmetijstva pri ZKS, potem področna veterinarska služba kot izvajalec tega dogovora in temeljna rizična skupnost za kmetijstvo pri zavarovalni skupnosti.

Vsi ti dejavniki, ki sem jih omenil omogočajo za polovico nižjo ceno pri zavarovanju oziroma riziku vseh vrst boleznih, zasilnega zakola, pogina, itd.

Taka organiziranost kmetu omogoča hitrejšo zdravstveno intervencijo pri živalih, zaradi nje je izpad mleka in mesa manjši, saj je ob optimalni zdravstveni oskrbi tudi doba reknavescence krajša. Gospodarsko je to zelo pomembno, saj se v kmetijstvu borimo za vsak liter mleka in kg mesa.

Zahvaljujoč družbenemu dogovoru (v Domžalah naj bi ga predvidoma pričeli uresničevati v letu 1981) je večja kmetova socialna varnost, povezave med živinorejci in podpisniki družbenega dogovora pa dajejo še druge ugodne rezultate, tako za kmeta kot za družbo.

V koliko občinah je zavarovanje kmetov že organizirano na omenjeni način?

Povsod seveda še ni prišlo do take organiziranosti, vendar živinorejci z veseljem sprejemajo novo obliko zavarovalništva. Tako je že v Ribnici, Velikih Laščah in ponekod drugje.

Kaj pa Domžale?

V Domžalah je bil ta osnutek v javni razpravi na Skupščini kmetijske zemljiške skupnosti in v izvršnem odboru te skupnosti. O njem je razpravljala Svet za družbenoekonomske odnose v kmetijstvu

pri občinski konferenci SZDL, omenjen pa je tudi med sklepi s skupnega zasedanja vseh zborov skupščine v novembru.

V javni razpravi se je izoblikovalo stališče, da to organiziramo v letu 1981 po programu komisije za kmetijstvo pri izvršnem svetu Skupščine občine Domžale. Tudi sredstva za to so predvidena v skladu za pospeševanje kmetijstva pri kmetijsko-zemljiški skupnosti za leto 1981. Začetek je tu, uresničiti bo treba ta dogovor čim prej, saj je za domžalsko občino gospodarsko zelo pomemben, saj daje takojšnjo ustrezno zdravstveno zaščito celotnemu živalskemu fondu občine.

Morda bi bilo dobro, da bi za začetek vključili v to obliko gospodarske in zdravstvene zaščite domačih živali najprej plemensko živino, t. j. tisto, ki ima večjo tržno vrednost od delavne živine.

Vrniva se na volitve, ki so pred durmi. Kako je torej s tem?

Gre za volitve v občinske konference zavarovancev. Gre za 100 delegatov v domžalski in nekaj manj v kamniški občini. Prvi mandat se je iztekel, sklici novih konferenc pa morajo biti že v januarju. Ker je rok kratek, naj bi

delovne organizacije in krajevne skupnosti čimprej vrnile evidenčne liste o delegatih za občinske konference po navodilih, ki so jih prav tako že prejeli.

V krajevnih skupnostih in delovnih organizacijah naj bi te delegate izvolili čimprej.

Zadrževanje podatkov o dele-

gatih v občinske konference bi namreč pomenilo močno zavoro pri uresničevanju nalog s področja zavarovalništva, ki jih moramo pričeti uresničevati nemudoma.

Katere so preinostne naloge novih: sestav konferenc zavarovancev?

Prioritetne naloge konferenc so v tem, da ocenijo delo delegatskih razmerij v zavarovalni skupnosti iz prve mandatne dobe, predlagajo spremembe in dopolnitve, v katerih so seveda podani pogoji za to.

Ena od važejših nalog je tudi ta, da ocenijo uspešnost organiziranosti temeljnih rizičnih skupnosti in potrebnost števila posameznih temeljnih rizičnih skupnosti v občini. Pokazalo se je namreč, da bi bili morda boljši, če bi v naši območni skupnosti ostalo le 5 temeljnih rizičnih skupnosti, kot jih je v večini območnih skupnosti Slovenije.

ANALIZA ODMERJENEGA DAVKA IN PRISPEVKOV OD OBRTI V LETU 1979

Uprava za družbene prihodke Skupščine občine Domžale je pripravila informacijo o odmerjenih davkih in prispevkih od obrtne dejavnosti v preteklem letu.

V analizi so prikazani rezultati poslovanja in odmerjenega postopka za zavezance davka od obrtne dejavnosti ter zavezance, ki opravljajo obrtno dejavnost kot postranski poklic za leto 1979, v primerjavi s tovrstnimi podatki za odmero leto 1978.

1. ANALIZA ODMERJENEGA DAVKA IN PRISPEVKOV OD OBRTNE DEJAVNOSTI ZA ZAVEZANCE, KI SO OBDAVČENI PO DEJANSKEM DOHODKU ZA LETO 1979

Kaj kaže analiza?

- celotni dohodek, ki so ga ugotovili davčni organi v odmernem postopku, se je v skupnem znesku povečal za 10,329.851,- din oz. 2 odstotka več, kolikor so ti zavezanci sami napovedali v davčnih napovedih za leto 1979. Relativno se je v ugotovljenem postopku najbolj povečal celotni dohodek zavezancev gostinske dejavnosti in sicer za 6 odstotkov glede na celotni prihodek, ki so ga napovedali gostinci za leto 1979, - poslovni stroški, ki so bili potrebni za realizacijo celotnega dohodka in so jih napovedali davčni zavezanci, pa niso v skladu

s 75. členom zakona o davkih občanov, so se v absolutnem znesku zmanjšali za 28,073.073,- din, kar predstavlja 6 odstotno zmanjšanje v primerjavi z napovedanimi stroški zavezancev. Stroški, ki so jih odmerni organi v ugotovljenem postopku prikazali, pa se relativno najbolj zmanjšajo pri zavezancih avtoprevozniške dejavnosti in sicer za 12 odstotkov v primerjavi z napovedanimi za leto 1979,

- odmerna osnova se je v ugotovljenem postopku povečala za 38,402.924,- din ali v procentih 18 v primerjavi z odmerno osnovo teh zavezancev za leto 1979.

Za petino več davčnih zavezancev

- število zavezancev se je v letu 1979 povečalo za 21 odstotkov (I 79/78 = 121) glede na leto 1978. Relativno in absolutno se je najbolj

povečalo število zavezancev skupine obrt – I 79/78 = 126,

– zanimivi so tudi podatki za število delavcev, ki so zaposleni pri zasebnih delodajalcih. Skupno število se je v letu 1979 povečalo za 3 procenke glede na leto 1978. Absolutno in relativno je v letu 1979 največ delavcev zaposlenih pri zavezancah skupine obrt in sicer 92 procentov.

Zmanjšalo pa se je število delavcev, ki so zaposleni pri avtoprevoznikih – I 79/78 = 57, kar predstavlja 43 procentno zmanjšanje zaposlenih delavcev pri avtoprevoznikih,

– celotni dohodek se je v letu 1979 povečal za 38 procentov oz. 193.268.226,– din glede na leto 1978. Najvišje povečanje beležimo pri skupini avtoprevozniki – 50 procentov (I 79/78 = 150), sledi skupina obrt z 38 procentnim povečanjem (I 79/78 = 138) in skupina gostinci z 18 procentnim povečanjem (I 79/78 = 118) glede na bazno leto 1978.

Strukturni deleži nam povedo, da so 83 procentov celotnega dohodka ustvarili zasebniki skupine obrt, prispevek avtoprevoznikov znaša 10 procentov, gostincev pa 7 procentov v primerjavi z celotnim ustvarjenim dohodkom za leto 1979,

– iz analize je razvidno, da so se stroški v letu 1979 povečali za 35 procentov v primerjavi s tovrstnim podatkom za leto 1978. Njihovo povečanje je za 3 procenke manjše od povečanja celotnega dohodka za 8 procentov manjše od porasta odmerne osnove za leto 1979.

Najbolj povečani stroški avtoprevozniške dejavnosti?

Najbolj so se v letu 1979 povečali stroški pri avtoprevozniški dejavnosti in sicer za 48 procentov glede na leto 1978. Vzrok za izredno visoko povečanje stroškov je v stalnem naraščanju cen goriva,

– izračunani bazični indeksi skupne odmerne osnove (BOD + presežek) nam povedo, da se je skupna odmerna osnova v letu 1979 povečala za 43 odstotkov glede na bazno leto. Najbolj se je povečala osnova pri zavezancah avtoprevozniške dejavnosti in sicer za 52 procentov, kar je za 9 procentov več, kot se je povečala skupna odmerna osnova vseh davčnih zavezancev glede na bazno leto,

– bruto osebni dohodki so se v letu 1979 relativno in absolutno povečali. Skupno povečanje v letu 1979 znaša 39 procentov oz. 38.606.786,– din glede na leto 1978. Najvišje povečanje BOD beležimo pri skupini avtoprevozniki in sicer za 55 procentov, kar je za 16 procentov več, kot so se povečali bruto osebni dohodki vseh davčnih zavezancev v letu 1979 glede na leto 1978. To povečanje je po eni strani rezultat visokih povprečnih republiških osebnih dohodkov za avtoprevozniško dejavnost in relativno visokega povečanja celotnega dohodka te dejavnosti (I 79/78 = 150).

Strukturni deleži za leto 1979 nam povedo, da 74 procentov celotnih brutto osebnih dohodkov pripada skupini obrt, 19 procentov

avtoprevoznikom in 7 procentov gostincem,

– odmerna osnova od presežka nad BOD je osnova za izračun davka od obrtne dejavnosti. Presežek se je v letu 1979 povečal za 49 procentov glede na leto 1978. Najvišje povečanje beležimo pri skupini obrt in sicer za 49 procentov glede na bazno leto.

Izračunani strukturni delež za skupino obrt za leto 1979 je 86 odstotkov, kar pomeni, da so 86 odstotkov vsega presežka ustvarili ti zavezanci.

1979: Večje davčne olajšave

– odmerni davek od presežka nad BOD se je v letu 1979 povečal za 54 procentov oz. 19.523.639,– din glede na bazno leto 1978. Najbolj se je povečal pri skupini obrt in sicer za 55 procentov, sledi 50 procentno povečanje pri avtoprevoznikih in 43 procentno povečanje pri gostincih glede na bazno leto.

Izračunani strukturni deleži za leto 1979 kažejo, da kar 87 procentov vsega odmerjenega davka odpade na skupino obrt, 10 procentov za avtoprevoznike in 3 procenke na gostince,

– davčne olajšave so se v letu 1979 povečale za 86 procentov. Najbolj so se povečale pri skupini obrt – 95 procentov, sledijo avtoprevozniki z 26 procenti, pri gostincih pa so davčne olajšave zmanjšane za 43 procentov (I 79/78 = 57),

Večji prispevki za SIS

– prispevki, ki jih zavezanci plačujejo SIS so se v tem letu 1979 povečali za 45 odstotkov glede na bazno leto 1978. To povečanje pa ni samo rezultat povečanja prispevnih stopenj, temveč povečanja brutto osebnih dohodkov in mase presežka glede na tovrstne podatke za leto 1978,

– republiški davek od bruto osebnih dohodkov se je v letu 1979 povečal za 70 odstotkov. Vzrok za tako povečanje je v povečanih bruto osebnih dohodkih in celoletnem obračunavanju tega davka, medtem ko je bil v letu 1978 veljaven in obračunan šele od 1/4 dalje,

– občinski davek od bruto osebnega dohodka se je v letu 1979 povečal za 143 odstotkov. Vzrok tako visokega povečanja je podoben kot pri republiškem davku od BOD, s to razliko, da občinski davek velja od 1/6 – 1978 dalje, zato je tu di povečanje absolutno in relativno višje,

– odmerjeni prometni davek se je v letu 1979 v sumni summaremu povečal za 23 odstotkov glede na bazno leto. Relativno se je prometni davek najbolj povečal pri skupini obrt – 28 odstotkov, sledijo gostinci z 12 odstotki in avtoprevozniki z 11 odstotnim povečanjem.

Kazni – zaradi prepozno vloženih napovedi

– povečanje zaradi prepozno vloženih napovedi – kazni so se v letu 1979 povečale za 135 odstotkov (I 79/78 = 235) v primerjavi s predpisanimi kaznimi za leto 1978. Najbolj so se povečale kazni za gostince in sicer 248 odstotkov, sledijo avtoprevozniki z 238 odstotki in obrt z 106 odstotki povečanja v letu 1979 glede na bazno leto,

– vodni prispevek se je v letu 1979 povečal 50 odstotkov glede na tovrstni podatek za leto 1978. Povečanje je rezultat povečanja mase presežka v letu 1979 glede na bazno leto,

– samoprисpevek se je v letu 1979 povečal za 68 odstotkov v primerjavi s tovrstnim podatkom za leto 1978. Povečanje je rezultat povišanja stopnje in obračunske mase,

– članarina gospodarski zbornici se je v letu 1979 povečala za 96 odstotkov glede na bazno leto. Vzroki povečanja so podobni kot pri povečanju samoprисpevka,

– prispevek Črni gori je bil v letu 1979 na novo uveden, zato ni možna primerjava za leto 1978,

– skupne odmerjene obveznosti davčnih zavezancev so se v letu 1979 povečale za 49 odstotkov oz. za 31.184.556,– din glede na leto 1978. Najbolj so se te obveznosti povečale pri avtoprevoznikih in sicer za 59 odstotkov glede na leto 1978, kar je rezultat povečanja obračunske mase in nekaterih obračunskih stopenj.

V nadaljevanju analize prikazujemo strukturne deleže posameznih davčnih obveznosti, ki so v letu 1979 bremenile zavezance davka od obrtne dejavnosti:

Strukturni delež predpisanega davka znaša 49,8 procentov, delež prispevkov SIS 30,1 procentov, odmerjeni prometni davek 8,9 procentov, samoprисpevek 2,9 procentov, vodni prispevek 1,2 procenta, članarina gospodarski zbornici 4,0 procenke, občinski davek od BOD 0,7 procentov, republiški davek od BOD 1,5 procenta, prispevek Črni gori 0,8 procentov ter kazni 0,1 procentov. Ti podatki nam povedo, da predstavlja največja deleža obveznosti zavezancev predpisani davek in prispevki SIS.

V nadaljevanju objavljamo seznam predpisanih prispevkov samoupravnim interesnim skupnostim za leto 1979. Ločeno bomo prikazali prispevke, ki bremenijo davčne zavezance in pri njih zaposlene delavce.

ANALIZA ODMERJENEGA DAVKA ZA ZAVEZANCE, KATERIM SE ODMERJA DAVEK V LETNEM PAVŠALNEM ZNESKU ZA LETO 1979 IN 1980

V skupino pavšalisti zajemamo naslednje zavezance:

- verske skupnosti
- duhovniki
- redni obrtniki (deficiranih storitvenih dejavnosti)
- popoldanski obrtniki.

Pri pavšalistih se odmerja davek vnaprej, zato smo že zajeli podatke za leto 1980. Oglejmo si izračunane indekse in strukturne deleže za število zavezancev, vseh odmerjenih obveznosti, predpisanega davka in ostalih dajatev:

– število zavezancev, ki so obdavčeni v pavšalnem letnem znesku se je v letu 1980 povečalo za 2 odstotka v primerjavi s tovrstnim podatkom za preteklo leto,

– izračunani bazični indeksi kažejo na izredno povečanje skupnih odmerjenih obveznosti v letu 1980 glede na leto 1979 – kar za 72 odstotkov. Skupne odmerjene obveznosti so se v letu 1980 povečale za 5 procentov bolj kot se je povečal predpisani davek. To povečanje je predvsem rezultat povečanja ostalih dajatev, ki so:

PRIMERJALNA ANALIZA ODMERJENEGA DAVKA ZA ZAVEZANCEV PO POSAMEZNIH RAZREDIH

Iz predhodnih podatkov ugotovimo, da se 24,5 odstotkov vseh zavezancev nahaja v najvišjem obdavčitenem razredu in predstavlja 72,7 odstotkov vsega odmerjenega davka za leto 1979.

Primerjava odmerjenega davka v letu 1979 z letom 1978 prikazuje relativno padanje odmerjenega davka v začetnih obdavčitvenih razredih. V prvem razredu do 10.000,– din se je število zavezancev zmanjšalo za 49 odstotkov, odmerjeni davek pa kar za 79 odstotkov. Močan porast števila zavezancev in odmerjenega davka beležimo v zadnjem obdavčitenem razredu, saj se je število zavezancev povečalo za 56 odstotkov (I 77/78 = 156), višina odmerjenega davka pa za 79 odstotkov glede na bazno leto.

Ob koncu:

Iz analize ugotovimo, da so se vse odmerjene obveznosti v letu 1979 povečale za 49 odstotkov v primerjavi s tovrstnim podatkom za bazno leto 1978. Ocenjujemo, da je delež delavcev davčne uprave močno prisoten tako v ugotovitvi večjega celotnega dohodka – absolutna razlika med napovedanim in ugotovljenim celotnim dohodkom znaša 10.329.851,– din – nadalje v znižanju poslovnih stroškov, ki se davčno priznajo, v skupnem znesku 28.073.073,– din oz. 6 odstotkov, tako da se je odmerna osnova zavezancev davka od obrtne dejavnosti povečala za 38.402.924,– din oz. 18 odstotkov glede na napovedano odmerno osnovo. To rej se je povečala za 43 odstotkov glede na leto 1978. To pa je odsev povečanega poslovanja davčnih zavezancev, pri čemer pa ima pomemben delež stabilnost davčne politike naše občine.

Po gradivu Uprave za družbene prihodke – INDOK